

Joyle:

Sa oled nii täiuslikult mu lemmikinimene.

Mul on saatuslik viga küljes.

Mulle meeldib mõelda, et see on meil kõigil. Või siis vähemalt teeb see kirjutades mu elu kergemaks – ma ehitan oma kangelannad ja kangelased üles just sellelesamale enesehävituslikule omadusele, panen kõik, mis nendega juhtub, sõltuma sellest ühest kindlast ise-loomujoonest: sellest, mida nad on õppinud enesekaitseks tegema ja millest nad ei suuda loobuda, isegi kui see enam ei tööta.

Näiteks ei olnud sul lapsena oma elu üle eriti palju sõnaõigust. Niisiis õppisid sa pettumuste vältimiseks, et kunagi ei tohi endalt küsida, mida sa tegelikult tahad. Ja see töötas pikka aega. Alles nüüd, taipama hakates, et sa *ei saanud* seda, millest sa *ei teadnud*, et sa seda tahad, pööratud sa oma keskeakriisi marki autoga kummide vilinal kiirteele, kaasas kohvritäis raha ja pagasiruumi topitud mees nimega Stan.

Võib-olla on su saatuslik viga see, et sa ei kasuta suunatulesid.

Või siis oled sa lootusetu romantik nagu mina. Sa lihtsalt ei suuda endale kujutusloo jutustamist lõpetada. See lugu on sinu elust, taustaks melodraama *soundtrack* ja autoakendest sisse kiirgav kuldne valgus.

See algas, kui ma olin kaheteistkümneaastane. Vanemad käkisid mul istet võtta, et uudist rääkida. Ema oli saanud esimese diagnoosi – kahtlased rakud vasakus rinnas – ja ta keelas mul muretseda nii palju kordi, et ma hakkasin kahtlustama koduaresti panekut, kui ma peaksin talle muretsemisega vahele jääma. Mu ema oli tegutseja, naerulind, optimist ja *üldse mitte* muretseja, kuid ma sain aru, et ta kardab, ja niisiis kartsin ka mina diivanile tardudes ega osanud leida *ainsatki* sõna, mis poleks olukorda hullemaks teinud.

Kuid siis tegi mu koduskonutaja raamatukoist isa midagi ootamatut. Ta tõusis ja võttis meil mõlemal käest kinni – ühte kätte ema käe ja teise minu oma – ja ütles: *Teate, mida meil vaja on, et need halvad tunded endast välja saada? Meil on vaja tantsida!*

Meil polnud äärelinnas mingeid klubisid, ainult keskpärane grillibaar, kus reedeõhtuti mängis üks kaveribänd, kuid ema lõi näost särama, nagu oleks talle just pakutud eralennukiga Copacabanasse sõitmist.

Ema kandis oma võikollast kleiti ja mingist metallist sepi statud kõrvarõngaid, mis löid helkima, kui ta end liigutas. Isa tellis neile kahekümneaastase Šoti viski ja mulle Shirley Temple'i kokteili, ja me keerutasime ja jõnksutasime ennast kolmekesi, kuni olime peapööritusest uimased, naerust segased ja komistasime kõige otsa. Me naersime, kuni suutsime vaevu püsti seista, ja mu tagasihoidlikkuse poolest kuulus isa laulis „Brown Eyed Girlile” kaasa, nagu ruumitais rahvast ei vahiksi meid.

Siis ronisime surmväsinutena autosse ja sõitsime koju täielikus vaikuses, ema ja isa hoidsid istmete vahel teineteisel kõvasti käest kinni, mina aga toetasin pea vastu autoakent ning mõtlesin läbi klaasi vilkuvaid tänavalaternaid silmitsedes: *Kõik saab korda. Meiega on alati kõik hästi.*

Ja sel hetkel ma mõistsingi: kui maailm tundus pime ja hirmus, suutis armastus su tantsima panna, naer jaksas osa valust minema kanda, ilu võis su hirmu auklikuks torkida. Ma otsustasin, et mu elu saab olema täis neid kolme. Mitte ainult mu enda kasuks, vaid ema ja kõigi mind ümbritsevate jaoks.

Saab olema eesmärk. Saab olema ilu. Saab olema küünlavalgus ja taustal tasakesi mängiv Fleetwood Mac.

Häda on selles, et ma hakkasin endale oma elust ja saatusest ilusat lugu kokku luuletama ja selleks ajaks, kui sain kahekümne kaheksaseks, oli mu lugu juba täiuslik.

Täiuslikud (vähivabad) vanemad, kes helistavad mulle mitu korda nädalas, veidike jobnud veinist või teineteise seltskonnast.

Täiuslik (spontaanne, mitut keelt valdav, sada üheksakümmend sentimeetrit pikk) kallim, kes töötab EMO-s ja oskab *coq au vin*'i* valmistada. Täiuslik antiigijäljenduslikus stiilis korter Queensis. Täiuslik töö romantikaromaanide kirjutamise näol Sandy Lowe'i kirjastusele – mida on inspireerinud täiuslikud vanemad ja täiuslik kallim.

Täiuslik elu.

Kuid see oli vaid lugu ja kohe, kui sündmustikku kärises esimene auk, lagunes kogu ehitis koost. Lugudega ongi niiviisi.

Nüüd, kahekümne üheksa aastasena, olin ma muutunud haletsusväärseks kodutuks väga vallaliseks näljarotiks ja kohale jõudmas vägeva järveäärse maja juurde, mille olemasolugi mul südame pahaks ajas. Oma elu üliromantiliseks kujutlemine ei aidanud mind enam, kuid mu saatuslik viga oli, et ma rallitasin oma romustunud Kia Souliga edasi, sõnastades juhtunu nõnda:

January Andrews silmitses autoaknast vihast järve, mis peksis hämarat randa. Ta püüdis ennast veenda, et siiasõit polnud viga.

See oli päris kindlasti viga, kuid mul polnud paremat valikut. Kui sul on näpud sügavalt põhjas, ei ütle sa tasuta elamispinnast ära.

Parkisin auto tänavale ja silmitsesin ülemäära suure maja fassaadi, selle säravpuhtaid aknaid, muinasjutuväärilist verandat ja sooja tuule käes õõtsuvaid sagraiseid rannarohu puhmaid.

Võrdlesin GPS-i sisestatud aadressi käsitsi kirjutatuga, mis maja võtme küljes rippus. Aadress oli õige.

Passisin minuti paigal, just nagu lootes, et maailmalõppu toov asteroid jõuab mulle pähe kukkuda enne, kui olen sunnitud uksest sisse astuma. Siis hingasin sügavalt sisse ja ronisin autost välja, et vinnata tagaistmelt maha viimse piirini täis topitud kohver ja pappkastitais lapikuid džinnipudeleid.

* *Coq au vin* – veinis hautatud kana Prantsuse moodi (siin ja edaspidi tõlkija märkused)

Pühkisin peotäie tumedaid juukseid silmilt, et uurida rukkilillesinist sindelkatust ja lumivalgeid liiste. *Teeskle lihtsalt, et sa oled Airbnb-s.*

Silmapiilk jooksis mu peast läbi kujuteldav Airbnb kuulutus: *Kolm magamistuba, kolm vannituba järveäärses majas, mis on sarmi pilgeni täis ja tõestab, et su isa oli persevest ja sulle on valetatud.*

Hakkasin muruga kaetud künkanõlva sisse ehitatud trepist üles minema, veri kõrvus mühisemas nagu tuletõrjevoolik ning jalad kui sült, valmistudes hetkeks, mil põrguvärv avaneb ja maapind kaob mu jalge alt.

See on kord juba juhtunud. Möödunud aastal. Ja see ei tapnud sind siis ära, järelikult ei tapa ka praegu.

Verandal teravdusid kõik mu meeled. Nägu kirvendas, kõhus keeras, higi nirises kaela mööda alla. Toetasin džinnikasti puusa peale ja toppisin võtme lukuauku, ise mõnevõrra lootes, et see jääb sinna kinni. Et kõik osutub peeneks naljaks, mille isa enne surma meile korraldas.

Või mis veel parem – ega ta tegelikult ei olegi surnud. Ta kargab kohe põõsaste tagant välja ning röögatab: „Vahele jäid! Sa ei uskunud ju *päriselt*, et mul on teine salajane elu? Sa ei saanud ometi mõelda, et mul oli veel teine *maja* koos naisega, kes polnud su ema?”

Võti pöördus tõrgeteta. Uks vajus sissepoole lahti.

Maja oli vaikne.

Minust käis läbi valuhoog. Samasugune, kui olen tundnud vähemalt korra päevas pärast seda, kui emps helistas mulle, et rabandusest teatada, ja ma kuulsin teda nuuksumas sõnu: *Ta on läinud, Janie.*

Mitte isa. Mitte siin. Mitte ka kusagil mujal. Ja siis pööras teine valuhoog nuga haavas: *Seda isa, keda sina tundsid, polnud nagunii olemas.*

Mul polnud tegelikult teda kunagi. Just nagu mul pole tegelikult kunagi olnud mu eksmeest Jacques'i ega tema *coq au vin*'i.

See oli lihtsalt lugu, mille ma endale jutustasin. Praegu oli valida inetu tõe ja eimillegi vahel. Tegin südame kõvaks ja astusin majja.

Mu esimene mõte oli, et inetu tõe polnudki ülimalt inetu. Mu isa armupesa oli avatud planeeringuga: elutuba läks üle siniste plaatidega

bluusiühõnguliseks köögiks ja mõnusaks hommikueinenurgaks, seinatäiest akendest paistis tumedaks peitsitud terrass.

Kui see maja oleks kuulunud emale, oleks siin kõik olnud kreekimate neutraalsete toonide rahustav segu. Boheemlik ruum, kuhu mina sattusin, sarnanes pigem Jacques'i ja minu vana elukohaga, mitte mu vanemate omaga. Tundsin pisukest iiveldust isa siia kujutledes, nende asjade sekka, mida ema iial poleks valinud: rahvakunstistiilis maalingutega hommikusöögilaud, tumedad puust raamaturiiulid, lohkuvajunud diivan, mida katsid omavahel kokkusobimatud padjad.

Siin polnud märkigi sellest isast, keda mina tundsin.

Mu taskus helises telefon ja ma tõstsin kasti köögikapi graniitpealsele, et kõnele vastata.

„Halloo?” See kõlas hädiselt ja kähedalt.

„No kuidas on?” küsis hääl teiselt poolt hetkegi viivitamata. „On seal siis seksikoobas?”

„Shadi?” taipasin. Toppisin telefoni kõrva ja õla vahele, kuni ühelt džinnipudelilt korgi maha keerasin ja end lonksuga turgutasin.

„Mulle täitsa ausalt käib närvidele, et olen *ainus* inimene, kes saab sulle helistades niiviisi küsida,” vastas Shadi.

„Sa oled ainus inimene, kes üleüldse Armupesast teab,” täpsustasin.

„Ma *ei ole* ainus, kes sellest teab,” vaidles Shadi.

Tehniliselt oli tal õigus. Kui mina sain isa saladusest teada alles eelmisel aastal tema matusel, siis ema teadis asjast palju kauem. „Tore,” ütlesin. „Sina oled ainus inimene, kellele ma olen sellest *rääkinud*. Nii ehk naa, anna mulle hetk aega, sest ma just jõudsin siia.”

„Sõna otseses mõttes või?” Shadi hingas raskelt, mis tähendas, et ta kõndis parajasti restorani tööle. Kuna me elutegevus toimus nii erinevatel tundidel, sattus enamik me helistamisi ajale, mil ta oli teel töökohta.

„Kujundlikus mõttes,” vastasin. „Sõna otseses mõttes ma olen siin olnud kümme minutit, aga mul on tunne, nagu oleksin just *uksest sisse astunud*.”

„Nii elutark,” nentis Shadi. „Nii sügavmõtteline.”

„Kuss,” käskisin. „Ma alles vaatan ringi.”

„Otsi seksikoobast ka!” kiirustas Shadi ütlema, nagu kavatseksin ma kohe kõne lõpetada.

Seda ma ei kavatsenud. Hoidsin lihtsalt telefoni kõrva juures, pidasin hinge kinni ja talitsesin rinnakorvis kloppivat südant, uurides oma isa paralleelelu.

Ja just siis, kui ma suutsin juba ennast veenda, et isa ei saanud siin *mingil juhul* elada, märkasid seinal midagi raamitud. Ajaleheväljalõige New York Timesi kolme aasta taguse menuraamatute edetabeliga, täpselt seesama, mille ta kodus kamina kohale riputas. Seal ma olingi, number viisteist, kõige alumises reas. Ja kolm rida minust kõrgemal oli saatuse haige huumorimeele tõttu mu kolledžiaegne konkurent Gus (ehkki nüüd on ta tõsiseks meheks saanud ja nimetab end Augustuseks) ja tema intellektuaalne debüütromaani „Ilmutused”. See püsis edetabelis viis nädalat (mitte et ma oleksin nädalaid lugenud (tegelikult oi kuidas lugesin)).

„Noh?” uuris Shadi. „Mis sa arvad?”

Pöördusin ja mu pilgu ette jäi diivani kohal rippuv mandalaga seinavaip.

„Mind on juhitud küsimuseni, kas isa tõmbas kanepit.” Pöördusin maja küljele jäävate akende poole, mis olid naaber maja akendega peaaegu täiuslikult kohakuti – disainiviga, mida ema poleks maja ostes iial kahe silma vahele jätnud.

Kuid see ei olnud ema maja ja ma nägin selgesti naabri kabineti seinu raamivaid maast laeni raamaturiieleid.

„Oh jumal – äkki see on hoopis kasvuhuone, mitte armupesa!” Shady tundus vaimustuses. „January, sa peaksid kirja lugema. Sa oled kõigest valesti aru saanud. Su isa jättis sulle pereäri. See naine oli ta äripartner, mitte armuke.”

Hull lugu, aga oi kuidas ma oleksin tahtnud, et tal oleks õigus.

Nii ehk naa olin ma kindlalt otsustanud kirja lugeda. Ma olin

lihtsalt oodanud õiget aega, lootes, et mu kõige suurem viha jõuab maha jahtuda ja isa viimased sõnad pakuvad hoopis lohutust. Kuid möödas oli juba terve aasta ja hirm, mida ma ümbriku avamise ees tundsin, kasvas iga päevaga. See oli nii ebaõiglane, et viimane sõna jäi talle ja mina ei saanud midagi vastata. Ei karjuda ega nutta ega rohkem vastuseid nõuda. Kui ma selle kord avan, pole enam tagasiteed. Siis ongi kõik. Viimane hüvastijätt.

Seega elas kiri edasi oma õnnelikku, ehkki üksildast elu selle džinnikasti põhjas, mille ma endaga Queensist kaasa tõin.

„See ei ole kasvuhoone,” teatasin Shadile ja libistasin tagaukse lahti, et terrassile astuda. „Kui kanep just keldris ei kasva.”

„See pole mingil juhul võimalik,” vaidles Shadi vastu. „Seal on hoopis seksikoobas.”

„Jätame nüüd minu depressiivsest elust rääkimise,” pakkusin. „Mis sul endal uudist on?”

„Sa mõtled Tondikaabut?” küsis Shadi. Kui tal oleks vaid olnud oma kingakarbi suuruses Chicago korteris vähem kui neli kaasüürnikku, oleksin ma võib-olla praegu tema juures. Mitte et ma koos Shadiga midagi tehtud saaksin. Ja mu rahaline seis oli liiga kriitiline, et mitte midagi tehtud saada. Ma pidin selles üürivabas põrgus järgmise raamatu lõpuni kirjutama. Siis saan ehk endale isiklikku Jacques'i-vaba elamispinda lubada.

„Kui sa tahad Tondikaabust jutustada,” vastasin, „siis ole lahke. Lao välja.”

„Ta pole minuga ikka veel rääkinud.” Shadi ohkas igatsevalt. „Aga ma umbes nagu *tajun*, kuidas ta mind vaatab, kui me mõlemad oleme köögis. Sest meil on sidekanal.”

„Kas sa selle pärast üldse ei muretse, et su sidekanal võib olla mitte selle kutiga, kes seda muistset sealihapiruka stiilis* kaabut kannab,

* *Pork pie hat* – 19. saj. keskpaigast alates moodi tulnud õlgkaabu sarnane, madalapõhjaline kitsa serva ja lindiga kaabu. Inglismaal tegi selle tuntuks tummfilminäitleja Buster Keaton.

vaid kaabu esialgse omaniku vaimuga? Mida sa siis peale hakkad, kui avastad, et oled armunud vaimu?”

„Hm.” Shadi mõtles terve minuti. „Ma vist pean Tinderis oma andmeid uuendama.”

Mäejalami juures pani tuuleil veepinna virvendama, sasis mu pruune õlgadele langevaid juukselaineid, loojuv päike aga torkis kuldsete valgusodadega kõike nii eredalt ja kuumalt, et ma pidin silmi vidutama, et näha rannale tekkivaid oranže ja punaseid toone. Kui see oleks olnud mingi minu üüritud maja, oleks see olnud täiuslik koht, kus kirjutada imeline armastuslugu, mida ma Sandy Lowe'i kirjastusele juba mitu kuud lubasin.

Taipasin, et Shadi oli vahepeal rääkinud. Veel rohkem Tondi-kaabu kohta. Mehe nimi oli Ricky, kuid me ei maininud teda kunagi nimepidi. Me rääkisime Shadi armuelust alati kodeeritult. Oli vanem mees, kes pidas imelist meretoidu restorani (Kalade Isand), ja oli mingi kutt, keda me kutsusime Markiks, sest ta sarnanes ühe *kuulsa* Markiga, ja nüüd oli see uus töökaaslane, iga jumala päev kaabut kandev baarimees, keda Shadi halvustas, kuid samas ei suutnud ka talle vastu panna.

Lülitusin vestlusse tagasi sel hetkel, kui Shadi küsis: „Neljanda juuli nädalalõpp? Kas ma siis võin külla tulla?”

„Sinna on üle kuu aja aega.” Tahtsin vastu vaielda, et ma ei pruugi siis enam siin ollagi, kuid teadsin, et see poleks tõsi. Mul kulub vähemalt terve suvi, et raamat valmis kirjutada, maja tühjaks teha ja mõlemad maha müüa, nii et saaksin (loodetavasti) hoogsalt tagasi suhtelisse mugavusse katapulteeruda. Mitte küll New Yorgis, kuid mõnes mitte nii kallis kohas.

Ma kujutlesin, et Duluth võiks taskukohane paik olla. Ema ei tuleks mulle sinna iial külla, kuid ega me möödunud aasta jooksul nagunii eriti teineteist külastanud, kui välja arvata mu kolmepäevane koduskäik jõulude ajal. Ta vedas mu kaasa nelja joogatundi, kolme puupüsti täis mahlabaari ja „Pähklipureja” etendusele, kus peaosas

mängis mingi lapsuke, kellest ma kuulnudki polnud – just nagu tuleks isa silmapilk jutuks, kui me peaksime kas või sekundiks kahekesi jääma, ja me lahvataksime kohe põlema.

Mu sõbrad on mind kogu elu kadestanud emaga suhtlemise pärast. Kui tihti ja kui vabalt (vähemalt nii ma arvasin) me vestlesime, kui lõbus oli meil koos. Nüüdseks oli me suhtest saanud maailma kõige vähem võistluslik teineteise otsimise mäng.

Kahe armastava vanema ja kallimaga koos elamise juurest olin jõudnud selleni, et mul oli vaid Shadi, mu liiga kaugel elav parim sõbranna. Üks New Yorgist Michigani, North Bear Shoresi kanti kolimise hea külg oleks see, et asuksin nõnda ta Chicago elupaigale lähemal.

„Neljas juuli on liiga kaugel,” kaebasin. „Sa oled vaid kolme sõidutunni kaugusel.”

„Jah, ja ma ei oska sõita.”

„Siis sa peaksid oma juhiloa tagasi andma,” pakkusin.

„Usu mind, ma ootan, et see aeguks. Ma hakkas end siis nii vabana tundma. Ma *vihkan* seda, kui inimesed peavad mind võimeliseks autot juhtima lihtsalt seepärast, et juriidiliselt ma tohin seda teha.”

Shadi oli õudne autojuht. Ta hakkas iga vasakpööret tehes kiljuma.

„Pealegi sa tead, et minu elualal ei tasu töögraafikuid tõsiselt võtta. Mul vedas, et boss ütles, et ma võin neljanda juuli vabaks võtta. Nii palju kui ma aru saan, loodab ta selle eest keppi saada.”

„Ära mõtlegi. Keppi saab suuremate pühade eest. Praegu ootab sind vastuteenena kena vanamoodne jalgadega lahtihõõrumine.”

Rüüpasin veel ühe sõõmu džinni, siis pöördusin terrassi serva juures ja oleksin äärepealt kiljatanud. Minust mõni meeter paremal naabermaja terrassil paistis aiatoolilt kellegi pruunide lokkidega kukal. Palvetasin endamisi, et mees magaks – et ma ei peaks tervet suve veetma inimese naabruses, kes on kuulnud mind valjuhäälselt kuulutamata *kena vanamoodsat jalgadega lahtihõõrumist*.

Ta kummardus ettepoole ja haaras oma terrassilaualt õllepudeli, nagu oleks mu mõtteid lugenud, rüüpas sõõmu ja lamaskles siis edasi.

„Täitsa tõsi. Ma ei pea isegi krokse jalast ära võtma,“ vastas Shadi parajasti. „Igatahes ma jõudsin nüüd tööle. Aga anna mulle teada, kas keldris on narkots või nahkmööbel.“

Pöörasin naabri terrassile selja. „Ma ei lähe seda kontrollima enne, kui sa külla tuled.“

„Jõhkard,“ teatas Shadi.

„Mõjutusvahend,“ ütlesin. „Kallis oled.“

„Sina oled veel kallim,“ kinnitas ta ja lõpetas kõne.

Pöörasin näo lokipea poole, mingil määral oodates, et ta mu kohalolule reageeriks, ja mingil määral endamisi arutledes, kas minu kohuseks oleks ennast tutvustada.

Ma ei tundnud eriti hästi ühtegi oma New Yorgi naabritest, kuid siin oli Michigan ja isa lugudest North Bear Shoresis üles kasvamise kohta olin täiesti valmis, et mul tuleb sellele mehele mingil hetkel suhkrut laenata (pea meeles: suhkrut tuleb osta).

Kõhatasin ja püüdsin naabrinaeratuse näole pressida. Mees tõusis istuli, et veel õlut rüübata, ja ma hõikasin üle terrassidevahe: „Vabandust, et teid häirisin!“

Ta viipas ebamääraselt, seejärel aga pööras süles mingi raamatu lehte. „Mis selles häirivat võiks olla, et jalgadega lahtihõõrumine on kasutuses rahalise ekvivalendina?“ venitas ta kareda tülpinud häälega.

Krimpsutasin vastust otsides nägu – *mingisugustki* vastust otsides. Endine January oleks teadnud, mida öelda, aga mu pea oli sama tühi kui igal kord Microsoft Wordi töölehte avades.

Hea küll, võib-olla ma tõesti olin möödunud aastaga väheke eraklikuks muutunud. Võib-olla ma ei teadnudki päris täpselt, mida ma õieti eelmisel aastal tegin, kui välja arvata ema külastamised ja kirjutamine, aga naabrite pöördesse flirtimist igatahes ette ei tulnud.

„Nii ehk naa,“ hõikasin, „ma elan nüüd siin.“

Nagu mu mõtteid lugedes viipas ta huvitult käega ja urises: „Eks anna teada, kui sul suhkrut vaja on.” Kuid tal õnnestus see lause panna kõlama umbes nagu *Ära minuga iial enam räägi, kui sa just ei näe mu maja põlemas, ja ka sel juhul kuulata kõigepealt, kas sireenid juba lähenevad.*

Nii palju siis Kesk-Lääne külalislahkusest. Kui me New Yorgis sisse kolisime, töid naabrid meile vähemalt küpsiseid. (Need olid gluteeni-vabad ja LSD-ga kaunistatud, aga oluline oli mõte.)

„Või siis, kui vajad juhatust lähimasse seksifetišite hulgilattu,” lisas Turtsakas.

Mu põsed löid kuumast lõkendama, ühtaegu nii piinlikkusest kui ka vihast. Sõnad purskusid välja, enne kui midagi mõeldagi jõudsin: „Ma ootan, millal sa sinna sõitma hakkad, ja sõidan siis sulle järele.” Ta pahvatas naerma, üllatunult ja rämedalt, kuid ei suvatse- nud sellegipoolest mulle nägu näidata.

„*Nii armas* oli sinuga tutvuda,” lisasin teravalt ja pöördusin, et pageda läbi klaasist lükanduste tagasi maja turvalisusse, kus ma üpris tõenäoliselt pidin end terve suve varjama.

„Valetaja,” kuulsin teda urisemas, enne kui ukse kinni lõin.